

10.3.6 Kwartel(tje) voor vlees en ei

De Europese **kwartel** (Coturnix coturnix) is een vogel uit de familie der fazanten met een korte staart en relatief grote vleugels. Hij is nog iets kleiner dan een spreeuw: 16-18 cm, met een spanwijdte van 32-35 cm en een gewicht van 100 tot 150 gram. Hij is aardekleurig en bruin gestreept met een witte oogstreep.

Het is de enige trekkende hoendervogel (Galliformes). Hij overwintert in het Middellandse zeegebied. De Europese kwartel komt voor van Scandinavië tot geheel Afrika, en van de Britse Eilanden tot aan Midden-Azië.

De kwartel trekt van april tot mei en van eind augustus tot oktober. In België en Nederland is hij zeldzaam geworden en beschermd.

Hij vliegt met ondiepe, snelle vleugelslagen vlak boven de grond. Buiten de trek vliegt hij weinig en stuntelig. Als hij betrapt wordt zal hij zich eerder doodstil tegen de grond drukken of weglopen.

De vogel voedt zich met al wat op de grond te vinden is: insecten, groenvoer en zaden.

De kwartel houdt van open terreinen met lage plantengroei, gras- en hooiland en agrarische gebieden.

De hen maakt op een beschutte plek een ruw kuiltje in de grond. Tussen half mei en juni worden 7 tot 14 eitjes- licht grijs met donkerbeige spikkeltjes- in het grondnest gelegd. De hen broedt 17 dagen alleen. Ze voert de jongen alleen. De jongen kunnen na twee dagen vliegen. Ze zijn na ruim 12 weken volwassen.

Kwartels worden industrieel gekweekt als mest- en leghoenders, voor respectievelijk het vlees en voor het 11 gram wegende gespikkelde ei.

Japanse kwartels zijn na ca. 6 weken volwassen en na 50 dagen klaar om eieren te leggen. Dat kunnen er tot 250 (-300) per jaar gedurende 10 jaar zijn.

‘Vogelliefhebbers’ houden kwartels om het gemorste zaad op de bodem van de volière op te pikken. Een paartje kan al leven van het gemorste zaad.

De Romeinen aten alle **vogels**. Hersentjes en tongetjes van papegaaien e.a. soorten waren een decadente delicatessen. Nachtegalen werden omwille van hun zang zo gewaardeerd dat ze duurder waren dan een slaaf. De duurste nachtegaal kostte 600.000 sestertiën, de waarde van 200 slaven. (De waarde van een slaaf zou vergelijkbaar zijn met die van een auto tegenwoordig.) Maar om elkaar pervers de loef af te steken werden nachtegalen dus ook verorberd.

Coturnisme is een vergiftiging die kon voortkomen door het eten van (wilde) kwartel. Ze veroorzaakt o.a. spierpijn en nierfalen. Symptomen treden op 1 tot 9 uur na het eten. De urine kleurt roodbruin door de afbraak van spiereiwit. Dit kan drie tot tien dagen duren.

De enige trekvogel uit de orde der hoendervogels zou tijdens de migratie o.a. giftige 📖 zaden eten van Gevlekte scheerling, Nieskruid, Monnikskap, Brede raai en Zomerandoorn, en ook insecten die arachnoïnezuur bevatten.

🎵 *Beroepsmisvorming: biljarter met een krijtje op het nachtkastje.*
Mark Uytterhoeven

10.3.7 Kievit, sms voor een ei

De kievit (📖 *Vanellus Vanellus*) is een weidevogel uit de familie der plevieren 📖. Hij is 28 tot 31 cm groot, heeft een spanwijdte van 67 tot 76 cm en een gewicht van 150 tot 300 gram.

Zijn bovenzijde is zwart met een paarse of groene glans. De onderzijde is wit, de borst 's zomers zwart en in de winter bruin. Aan het uiteinde heeft de vleugel die van boven groen-zwart en van onder zwart wit is, een witte rand. Vanaf daar tot een derde van de vleugel zijn de veren zwart gekleurd. Op de wang heeft de kievit een witte vlek. De staart heeft een zwarte eindband.

De poten zijn rood. Hij heeft een duidelijke kenmerkende zwarte puntkuif boven op zijn kop.

Typerend zijn de brede vleugels en de relatief langzame, flappende vlucht. Kieviten zijn ware stuntvliegers, die in bochtige vluchten over hun territorium vliegen en daarbij duikvluchten en buitelingen maken en zelfs over de kop gaan.

De kievit herkent men ook aan zijn roep.

Kieviten eten bodemdieren. Zij trekken 's winters alleen maar weg als die door vorst in de bodem niet meer bereikbaar zijn.

Het is een typische weidevogel die zich ook heel goed thuis voelt op akkerland.

Het mannetje bewaakt het territorium. In de broedtijd bouwt hij enkele onopvallende nesten, waarvan het vrouwtje er één uitkiest om er ongeveer vier eieren in te leggen. Zowel het mannetje als het vrouwtje bebroeden de eieren gedurende 26 à 28 dagen en verzorgen de jongen.

Het is in de Europese Unie verboden kievitseieren 📖 te rapen. Friesland heeft echter een uitzondering op cultuurhistorische gronden.

Het is er een traditie om het eerste kievitsei aan te bieden aan (de Commissaris van) de Koningin. Het eerste kievitsei staat symbool voor het begin van het voorjaar. Het wordt gevonden in de eerste helft van maart.

Sinds 2006 is het weer toegestaan om tussen 1 maart en 9 april ca. 6.000 kievitseieren te rapen. Je moet als je gaat zoeken een mobieltje meenemen en een SMS sturen om te checken of het quotum al is bereikt.